

stafonytt

organ for stafa nr. 4-201

Silje om overføring
av ferie

Elisabeth Borthen,
årets tillitsvalgt
2011

Snart Pensjonist?

Mange ønsker å fortsette sitt medlemskap i STAFO også etter at de har gått av med pensjon. Noen av medlemsorganisasjonene har medlemskap for pensjonistene mens andre ikke har det. Det er uansett muligheter for fortsatt medlemskap gjennom STAFOs pensjonistforening. Det kan skje via egen organisasjon der det er mulig, eller direkte i pensjonistforeningen. Du er samtidig medlem av STAFO og beholder de fordeler STAFO og YS har forhandlet frem.

For mer informasjon ta kontakt med pensjonistforeningens leder Jan Erik Gulbrandsen på telefon 928 69489, eller jan.erik.gulbrandsen@komsa.no.

MAF SAMLES I STAFO

Museumsansattes Forening ble stiftet i 1977 og var fra starten en ren STAFO-organisasjon. I 1984 ble det inngått en avtale mellom MAF, STAFO og KFO (nå Delta) om at ansatte i kommunal og fylkeskommunale museer skulle ha et medlemsforhold til KFO, selv om organisasjonen som sådan var tilsluttet STAFO. Dette ble inngått en særavtale mellom KFO og MAF som regulerte spesielle forhold for disse medlemmene.

I høst har Delta sagt opp denne særavtalen, og tilbød medlemmene i MAF å bli ordinære medlemmer i Delta. MAFs styre besluttet enstemmig å anbefale medlemmene å bli i MAF og derved bli medlemmer i STAFO. Noen av medlemmene valgte å gå ut av MAF og bli i Delta, men det store flertall har valgt MAF. STAFO hadde 145 MAF-medlemmer fra før, og disse har nå fått selskap av nesten 300 kolleger fra museer i hele Norge. MAF er med sine drøye 440 medlemmer blir STAFOs fjerde største medlemsorganisasjon.

Vi vil komme tilbake med en nærmere presentasjon av «det nye» MAF i neste nummer av STAFO-nytt.

stafonytt

Organ for STAFO 85. årgang nr. 04/II

Partipolitisk uavhengig arbeidstakerorganisasjon tilsluttet Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund - YS

Besøksadresse:
Lakkegata 3, Oslo
Postadresse:
Postboks 9038, Grønland; 0133 OSLO

Telefon: 948 55 840
Internett: www.stafo.no
E-post: post@stafo.no

Formgiving, trykk og ekspedisjon:
Trykkpartner Grytting AS, TRONDHEIM
Forsidefoto: Arkiv
Opplag 7500
Opplagskontroll:
Fagpressens Mediakontroll
Medlem av
Den Norske Fagpressens Forening

Ansvarlig redaktør:
Ingerid Bjercke

I redaksjonen:
Are Sand

Redaksjonen avsluttet 12. desember, 2011

Annonsepriser 2011

Format	Sort	Sort + 1 f	4 farger
1/1	4 100	4 900	6 800
1/2	2 200	2 700	3 700
1/4	1 300	1 600	2 500

Andre format: Pris etter avtale.
Tillegg for utfallende format 10 %
Rabatter: Ved bindende bestilling av 3 eller flere bestillinger i året: 10 %.
Faste og løse bilag: Pris på forespørsel.
Byråprovisjon: 3,5 %.

Innhold

Leder	4
- Fedrekvoten er for A4-familier	5
Overføring av ferie	6
- Likestillingen ikke i mål	7
Minneord om Kjell Flagstad	8
Jobber med samfunnskontrakt	9
På jobb med los og losbåtførere	10
Nominert til årets Osloborger	12
YS på IA-konferansen.....	13
En ny og modernisert arbeidstvistlov...	14
Juss i hjemmet	16
Kryssord	19

Redaksjonelt

Endelig er det vinter med kuldegrader, snø, og skiføre - i hvert fall her hvor jeg sitter. Har prøvd smakt på juleribba og sortert julepynten - alt klart for julestemning.

Stafonytt har gjort en siste innsats for i år før vi tar juleferie. Vi har prøvd å sette sammen et variert innhold med stoff både fra STAFO og YS. STAFOs nye rådgiver Silje Tangen har skrevet en artikkel om overføring av ferie - en tidsriktig artikkel for alle dere som ikke har klart å ta ut all ferien deres i år.

Håper denne sisteutgaven av bladet for i år er noe å kose seg med i godstolen sammen med en varm kopp juleglogg.

Ønsker alle stafonytts lesere en god jul og et godt nytt år.

God lesing!

A.K.S

E-post: are@stafo.no

Tanker før julen ringes inn

Leder Ingerid Bjercke

Denne helgen har jeg lest artikkelen om Olav Gunnar Ballo, tidligere stortingsrepresentant, som klager over at det er altfor vanskelig å si opp folk i Norge. Han hadde fått seg ny jobb, og mener at han hadde sluppet å forlate den etter få måneder om han bare hadde kunnet bli kvitt noen ansatte som gjorde livet vanskelig for ledelsen.

Tro om ikke en del av arbeidslivet hadde fungert bedre om det ble slutt på å ansette tidligere politikere med mangelfull ledererfaring i prestisjefylte sjefsjobber. Lovverket gir mange muligheter til å flytte på eller avskjedige folk som bryter reglene på arbeidsplassen. Men det skal være etter ryddige og ansvarlige prosesser, og skal ikke kunne gjøres på grunn av dårlig kjemi mellom enkeltpersoner. Disse prosessene er basert på en forutgående dialog mellom partene, så når en oppsigelse kommer, bør den ikke komme overraskende. Det er en krevende jobb å være leder, og en av de viktigste oppgavene er nettopp å legge forholdene til rette for at de under en kan gjøre jobben sin på beste måte. Til en slik oppgave kreves evner og kunnskap, mer enn skjerping av regelverk.

Om bare få dager sitter jeg på et fly på vei til USA, der jeg skal feire jul med datter og datterdatter i Oregon og nyttår med sønnen min i Arizona. Det er tøffe forhold i USA nå. Arbeidsledigheten er rekordhøy, og mange, mange mennesker har mistet hus og hjem og bor på gaten. Jeg har kofferter fulle og bidrar til at mine studentbarn kan feire jul med god mat, og flust med gaver under treet. Mens for mange amerikanere er livet de siste årene blitt en kamp for å overleve. The land of milk and honey er i krise og det synes. Det er jo ikke noe nytt at det er folk som lider ute i den store verden, men det blir liksom nærmere når det gjelder folk som ser ut som deg og meg. . . . . I Europa er det også tøft. Vi har fulgt med på situasjonen i Hellas og Italia, og det er sikkert fler enn meg som stusser over hva de har tillat seg av goder de siste årene, og som de nå slett ikke har råd til lenger. Krisepakker vedtas på løpende bånd, og hele Europa må delta i å løse problemene.

Norge merker også presset fra økonomiene rundt oss, selv om det ikke har økt trykket på den enkelte - ennå. Men jeg vil nok tro at hovedoppjøret i 2012 vil være preget av den økonomiske tilstanden i landene rundt oss, like mye som den privilegerte situasjonen vi har i vårt eget land. Men nå er det tid for tusen julelys og forhåpentligvis fred på jord i noen dager. I alle fall i hjemmene våre. Jeg ønsker alle STAFOs medlemmer en riktig varm og god julehøytid og alt det beste for 2012!

Ingerid Bjercke

– Fedrekvoten er for A4-familier

Elisabeth Rongved, Babyverden.no. Foto: Privat

- Å forlate lille Sigrid for 14 dager når hun er 7 måneder gammel gjør jeg bare ikke. Det ene aspektet er ammingen. Men hva skjer når mor, som barnet er mest knyttet til, plutselig er borte både dag og natt i to uker? spør Marianne Ingebrigtsen (37).

Marianne jobber som kystlos mellom Kristiansund og Honningsvåg. Av 285 norske losere er bare tre kvinner, og Marianne er den første av disse som har fått barn. Som i mange andre sjøfarts- og offshorerker, er turnusen to uker på jobb og fire uker fri.

Ikke grunn til unntak

10. mai i år fikk Marianne og samboeren, som også er kystlos, sitt første barn. I desember har ikke Marianne flere uker igjen av sin permisjon. De neste 12 ukene er forbeholdt pappa. Som statsansatt i Kystverket har Marianne i teorien rett på ammeferie, men siden hun er på reise når hun jobber, mister hun denne muligheten.

- Jeg vil amme datteren min frem mot ettårsdagen, slik helsemyndighetene anbefaler. Men uansett om jeg ammet eller ei, ville jeg aldri ønsket å forlate mitt lille spedbarn for to uker av gangen. Vi trodde at vår situasjon var såpass spesiell at dette ville være et av de tilfellene der fars permisjon kunne overføres til mor. Men dette ble blankt avvist.

Økonomisk tap

Løsningen for Marianne er å ta ubetalt permisjon. Samboeren tar ut fedrekvoten de ukene han allikevel er hjemme, og overfører foreldrepengene til Mariannes bankkonto.

- Jeg ser på det som et personlig nederlag å skulle "motta lønn" fra min egen samboer, når vi i utgangspunkt-

et er likeverdige kolleger med lik inntekt. Vi taper økonomisk på dette, men jeg ser ingen annen mulighet. Når regelverket så til de grader er laget for A4-familier, så må det være bedre muligheter for unntak fra regelen for oss som ikke har et A4-liv, sier hun.

Fleksibel arbeidsgiver

Marianne har lenge vært klar over at jobben som kystlos ville være vanskelig å forene med å ha små barn.

- Jeg har brukt så lang tid på å vurdere dette at jeg ble 37 år før jeg fikk barn. Men til syvende og sist måtte jeg spørre meg selv hvorfor jeg skulle velge mellom jobb og barn? Mine mannlige kolleger har aldri måttet ta det valget. Ingen av dem har lidd økonomisk tap av å få barn heller, slik jeg nå gjør. Den samme problemstillingen møter kvinnelige offshorearbeidere og yrkesmilitære.

Kvinner anbefalt å søke

Takket være en fleksibel arbeidsgiver, vil Marianne og samboeren etter hvert finne en kabal som får hverdagen til å gå opp. Hun reagerer på at det er regelverket som skaper startvansker for den ferske familien.

- Hvis jeg har forstått det riktig, ble fedrekvoten innført for å få mor raskt tilbake i jobb, og for at far skulle delta mer aktivt hjemme i småbarnsperioden. For oss virker det helt mot sin hensikt. Far får ikke mer tid sammen med barnet enn han ellers ville fått, og jeg som mor ender opp med å gå hjemme uten lønn. Dette gjør jo at unge kvinner vil vegre seg til å velge lignende, mannsdominerte yrker. Så der stopper likestillingen, sier Marianne. Og legger til:

- Det ironiske er at kvinner ble anbefalt å søke på denne stillingen.

- Fedrekvoten passer bare for A4-familier. Jeg må velge mellom babyen min og jobben, sier Marianne Ingebrigtsen (37). Hennes familie er en av mange som rammes økonomisk av den utvidede fedrekvoten.

Artikkelen er hentet fra Babyverden.no.

Marianne Ingebrigtsen

presiserer ovenfor stafonytt at kystverket som arbeidsgiver har gjort det de kan for å legge forholdene til rette for henne, men at det er det overordnede regelverket som er problemet.

Ferielovens bestemmelser om overføring av ferie

Tekst og foto: Silje Tangen, rådgiver i STAFO

Når det nærmer seg slutten av året oppstår ofte spørsmål om overføring av ferie. Det er ikke bare arbeidsgiver som har et ansvar i forbindelse med overføring av ferie, også arbeidstaker har et visst ansvar. En oppfriskning hva angår rettigheter og plikter vedrørende dette temaet kan derfor kanskje være nyttig for flere.

Silje Tangen, rådgiver i STAFO

Arbeidsgiver har en plikt til å sørge for at arbeidstaker avvikler full ferie i løpet av ferieåret. Arbeidstaker har for øvrig en tilsvarende plikt. Det er altså ikke bare arbeidsgivers ansvar å sørge for at full ferie avvikles i løpet av ferieåret, selv om hovedansvaret påligger arbeidsgiver.

At arbeidsgiver har hovedansvaret for at full ferie avvikles i løpet av ferieåret gjenspeiler seg også i erstatningsansvaret arbeidsgiver kan ilegges. I ytterste konsekvens kan det at arbeidsgiver ikke sørger for at arbeidstaker tar ferie faktisk medføre erstatningsansvar. Ovennevnte gjelder imidlertid ikke dersom arbeidstakers feriepenge ikke dekker lønnsbortfallet under feriefraværet. Ved slikt tilfelle kan arbeidstaker motsette seg å avvikle full ferie. Men det er bare i den grad feriepenge ikke er opptjent at arbeidstaker kan motsette seg å avvikle ferie. Dersom virksomheten stanser driften, helt eller delvis i forbindelse med ferieavvikling gjelder likevel ikke denne retten.

Fra ovennevnte utgangspunkt om full ferieavvikling finnes det unntak. Dette i adgangen til å overføre ferie fra et år til et annet. Den finnes tre såkalte «lovlige» overføringsveier og en såkalt «ulovlig».

De «lovlige» er *avtale om overføring av ferie til neste ferieår; avtale om overføring av forskuddsvis ferie og overføring av ferie på grunn av sykdom*. Den «ulovlige» er *automatisk overføring av ferie*.

De «lovlige»

Overføring av ferie fra inneværende ferieår til det neste kan inngås ved avtale mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Inntil to uker ferie kan avtales overført. Arbeidsgiver og arbeidstaker kan altså bestemme hvor mange dager som skal overføres. For arbeidstakere som har «5 dagers uke» vil maksimal overføring utgjøre 10 virkedager. For arbeidstakere som har en arbeidstidsordning hvor lørdag inngår som en arbeidsdag vil maksimal overføring utgjøre 12 virkedager. For at avtale om overføring skal kunne gjøres gjeldende må den for øvrig inngås skriftlig, muntlige avtaler vil ikke kunne påberopes.

Overføring av ferie fra det påfølgende til det innværende ferieår kan også inngås ved avtale mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Den samme grensen som for avtale om overføring til neste ferieår gjelder ved forskuddsvis overføring, altså inntil to uker. I statlig sektor gjelder denne adgangen kun dersom feriepenge for forskuddsferien er opptjent, i motsetning til i privat sektor.

Overføring av ferie til det påfølgende år, har arbeidstaker rett til å kreve dersom ferieavvikling ikke har vært mulig på grunn av sykdom. Grensen for overføring på grunn av sykdom er

den samme som ved de avtalte overføringsadgangene, altså inntil to uker. Forutsetningen er imidlertid at det ikke har vært mulig å avvikle ferien i inneværende ferieår etter friskmelding. Det er i dette tilfellet ikke tale om en avtale, men en ensidig rett for arbeidstaker. Arbeidsgiver og arbeidstaker trenger derfor ikke å være enige slik som ved de tidligere nevnte tilfellene. For øvrig er dette en kumulativ overføringsadgang som innebærer at denne adgangen kommer i tillegg til de avtalte overføringsadgangene.

Den «ulovlige»

Overføring av ferie til neste ferieår skjer automatisk når ferie i strid med ferielovens bestemmelser ikke er avviklet. I motsetning til for de overstående tilfellene, finnes det ingen grense hva angår denne overføringsadgangen. Overføringsadgangen er heller ikke begrenset til det neste år, det kan også overføres over flere år. Automatisk overføring skjer uansett hva arbeidsgiver eller arbeidstaker måtte foreta seg. Å anse ferie som «bortfalt» er altså ikke mulig. Implisitt innebærer dette også at det ikke er mulig for arbeidsgiver å kompensere bortfall av ferie i form av «ekstra lønn».

Fra den automatiske overføringsadgangen finnes det imidlertid to unntak. Hertil der hvor foreldrepermisjon eller sykdom har hindret avvikling av full ferie. I slike tilfeller skal feriepengene utbetales ved første lønnsdag påfølgende år. I praksis blir feriepengene ofte utbetalt samlet en gang i året, fortrinnsvis i juni. Er feriepen-

gene utbetalt på slik måte innebærer det at arbeidstaker skal få utbetalt lønn for de dagene foreldrepermisjon eller sykdom har forhindret ferieavvikling.

Avtalefestet ferie

Det er viktig å skille ovennevnte rettigheter etter ferieloven fra de rettigheter man eventuelt skulle ha etter avtaler. De mest praktiske avtaler vil her være tariffavtaler, lokale avtaler eller særavtaler. Ferieloven er imidlertid en preseptorisk lov som innebærer at det ikke er adgang til å avtale dårligere rettigheter enn hva denne loven knesetter. Eventuelle avtaler vil således gi rett til en større mengde ferie. Denne retten reguleres imidlertid ikke av ferielovens regler, men av den aktuelle avtale. Det er dermed den aktuelle avtale som må tolkes hva angår slike rettigheter.

Aktuelle bestemmelser i ferieloven

- Ferieloven § 5 nr. 1 om den alminnelige ferietid
- Ferieloven § 5 nr. 5 om arbeidstaker uten full opptjening
- Ferieloven § 7 nr. 3 om avtale om avvikling av forskuddsferie, avtale om overføring av ferie til det påfølgende ferieår og automatisk overføring av ferie
- Ferieloven § 9 nr. 1 om ferieavvikling under sykdomsfravær
- Ferieloven § 9 nr. 2 om ferieavvikling under foreldrepermisjon
- Ferieloven § 14 om erstatning

- Likestillingen ikke i mål

- Det er en veldig stor ære å få denne prisen, sa Amal Aden da hun mottok YS' likestillingspris av YS-leder Tore Eugen Kvalheim tirsdag (18.10.2011, red.anm.)

Tekst: Vetle Daler, foto: Erik Norrud

Amal Aden får prisen for sin modige innsats som varsler, og sitt arbeid mot tvang og undertrykkelse av både somaliske og andre kvinner med minoritetsbakgrunn.

- Det flerkulturelle samfunnet har både fordeler og ulemper, blant annet utfordres grunnleggende verdier som ytringsfrihet og likestilling. Det er viktig at innvandrerkvinner reiser seg og tar denne kampen. Og det er viktig at også etnisk norske reiser seg og hjelper til, sa Amal Aden, som de siste årene har vært svært synlig i samfunnsdebatten.

Hun har skrevet fire bøker. I august sto hun fram som lesbisk. Hun mottar stadig drapstrusler for sin frittalenhet, og må tidvis ha politibeskyttelse når hun beveger seg ute.

- Det gjorde ikke saken bedre at jeg sto fram med min legning. Jeg har fått mange henvendelser fra lesbiske og homofile i minoritetsmiljøer, både i Norge og utlandet. Mange velger å leve hemmelig, fordi konsekvensene av å stå fram er for store. Sånn sett sender denne prisen et positivt signal til de som lever i skjul.

"Hvordan kan du gjøre dette mot Afrika?" er en av reaksjonene Amal Aden har fått etter at hun sto fram.

- Afrika har mange problemer, men at jeg er lesbisk er ikke ett av dem, sa hun til latter i forsamlingen.

- Det flerkulturelle samfunnet er kommet for å bli enten man liker det eller ikke. Derfor er det viktig at det blir stilt krav til oss på disse viktige verdiene. Mange etniske nordmenn tenker at det ikke er deres problem så lenge det bare finnes i minoritetsmiljøer, men det er alles problem så lenge det finnes i Norge, sa Aden.

IT-Forbundets æresmedlem Kjell Flagstad døde torsdag den 10. november kun 63 år gammel.

Livet kan ta brå, uventede og av og til tragiske vendinger. Slik ble det også for meg da jeg fikk meldingen om at Kjell var død torsdag den 10. november. Jeg satt og kjørte bil da meldingen kom pr. telefon, og måtte kjøre tilside da jeg ingenting kunne se, og tankene ble opptatt av noe helt annet enn bilkjøring. Jeg kunne ikke tro at det var sant, at jeg ikke skulle få treffe og snakke med Kjell lenger.

Av: Knut Brynildsen Foto: Arkiv

Min første kontakt med han var som IBM ansatt i 1996, men Kjell's første kontakt med Datapersonalets Landsforening (som IT Forbundet het den gang), var i 1995 da IBM kjøpte opp firmaet NIT (Norsk Informasjonsteknologi). I 1997 ble det etablert en lokal avdeling av IT Forbundet på IBM, og da med Kjell som dennes første leder. Allerede fra dette tidspunkt hadde vi veldig mye kontakt med hverandre. Hans interesse for fagforeninger startet mye tidligere i hans livslange karriere i IBM. Han ble ansatt i IBM i 1972 som sjåfør, hadde etter hvert mange stillinger, hvorav flere som leder med personalansvar inntil han ble heltids tillitsvalgt i 1997.

Kjell Flagstad

I 1999 ble han for første gang valgt som leder av IT Forbundet sentralt. En jobb han gikk til med liv og lyst. Energisk som få, med mange sterke meninger, og en kontaktflate med andre mennesker som vi andre bare kunne misunne han. Vår kontakt ble i årene framover bare sterkere og sterkere. Jeg ble valgt som leder i den lokale fagforeningen på IBM Mastemyr, samt at jeg også ble valgt som nestleder i IT Forbundet sentralt. Det ble derfor utallige møter om fagforeningssaker både dag, kveld og også netter. Hans engasjement var stort, og

han fant tid til å bidra med hjelp til alle. Et ikke ukjent uttrykk for mange, dog noe omskrevet, 'IT Forbundet det er Kjell det' passet veldig bra på hans væremåte. Det var ikke uvanlig at jeg mottok e-poster fra Kjell avsendt midt på natten, og det var heller ikke uvanlig at vi både utvekslet e-poster og hadde telefonsamtaler langt utover i de sene nattetimer. Utallige ganger har vi sittet sammen i time etter time og drøftet forhandlingskriterier, strategier, planer, budsjetter, aktiviteter osv. Han hadde utrolig mye å gi, masse gode ideer og

tanker, og ikke minst hans samarbeidsevner og tiltak når det stod på som verst i pågående forhandlinger. Han evnet som få andre å se begge sider av en sak når vi satt sammen og hadde kjørt oss fast i forhandlinger. Han brente alltid sterkt for sine medlemmer, men var også en stolt ansatt IBM'er som ønsket at bedriften skulle leve videre. Jeg lærte veldig mye av Kjell i disse situasjonene, og er utrolig glad og takknemlig for dette. Vi fikk noen ganger tilbakemeldinger på at vi var som 'Knoll og Tott' i våre forhandlinger på IBM, og jeg er meget stolt av å kunne være den ene av disse to figurene sammen med Kjell.

Mine tanker i disse tider går selvfølgelig også til hans tre barn Janette, Line og Øyvind som har mistet sin alltid trofaste og hjelpsomme pappa. Dere har mange veldig gode grunner til å være stolt av han.

Jeg lyser fred over Kjells minne.

Knut

Jobber med samfunnskontrakt

Kunnskapsminister Kristin Halvorsen møtte YS og de andre partene for å diskutere hvordan norsk arbeidsliv kan sikres kvalifiserte fagarbeidere. Tirsdag denne uken (29.11.11 red.anm.) møtte YS-leder Tore Eugen Kvalheim og Bente Søgaard, fagansvarlig for YS' kompetanse- og utdanningspolitikk, kunnskapsminister Kristin Halvorsen for å diskutere utdannings- og kompetansepolitikk. **Foto: Liv Hilde Hansen**

Halvorsen hadde invitert partene til to forskjellige møter, men hvor agendaene grep inn i hverandre: Først en diskusjon om arbeidet med samfunnskontrakt for fag- og yrkesopplæringen, deretter kompetansepolitisk toppmøte.

For å få flere ungdommer til å fullføre videregående utdanning, ønsker Halvorsen å fornye samarbeidet mellom utdanningsmyndighetene og partene i arbeidslivet gjennom en samfunnskontrakt for fag- og yrkesopplæringen. Målet er flere læreplasser i privat og offentlig sektor, og at partene forplikter seg til å gjennomføre nye tiltak.

Partene skal innen en uke sende inn sine skriftlige innspill til ny samfunnskontrakt. Deretter vil den partssammensatte arbeidsgruppen arbeide fram et forslag som etter planen skal undertegnes ved årsskiftet.

Utdanning mot krise

Ungdom er blant de mest sårbare gruppene hvis den økonomiske krisen fører til økt arbeidsledighet også i Norge. Kunnskapsminister Kristin Halvorsen har ett viktig råd:

- De som har gjennomført videregående opplæring står stødigere enn de som ikke har fullført. Gjennomfør videregående opplæring! Ta fagbrev eller studiekompetanse, er statsrådets viktigste oppfordring.

Kunnskapsdepartementet understreker at norsk arbeidsliv er avhengig av dyktige fagarbeidere med høye kvalifikasjoner. Derfor er det nødven-

dig å sikre yrkesfagene en status som gjør dem attraktive for ungdom. Og det er nødvendig med læreordning som fungerer.

Halvorsen mener YS og de andre partene kan bidra med mye for å øke antall læreplasser.

- Det er viktig at vi får et engasjement ute på arbeidsplassene for å få på plass flere læreplasser. Tillitsvalgte og medlemmer i YS kan for eksempel bidra til å skape et slikt engasjement, sier hun.

- Et godt initiativ

Da det kompetansepolitiske toppmøtet var i gang, og partene diskuterte kompetansepolitikk, både for ungdom og voksne, var ett av temaene behovet for krisetiltak på kompetanseområdet.

- Hvis bedrifter i den konkurranseutsatte sektoren permitterer eller sier opp ansatte som følge av den økonomiske krisa, er det viktig at vi beholder og videreutvikler kompetansen. Å ta fagbrev eller annen videreutdanning kan være viktige tiltak, sier Halvorsen.

- Vi kjenner igjen flere av våre forslag og innspill til Kunnskapsdepartementet de senere årene. Det er gledelig at dette blir fulgt opp, settes i sammenheng og videreutvikles, sier YS-leder Tore Eugen Kvalheim.

- Å ha kompetansepolitiske toppmøter med partene i arbeidslivet er et godt initiativ fra kunnskapsministerk Kristin Halvorsen. Det gir

gode muligheter til å gjensidig holde hverandre orientert, og sikre at vi drar lasset sammen og i samme retning, mener Kvalheim.

YS ønsker nasjonalt program

- Finansieringsordninger kom aldri på plass under Kompetansereformen. YS har foreslått at det etableres et nasjonalt program etter modell fra programmet BasisKompetanse i Arbeidslivet, der voksne kan få tilbud om opplæring fram til fagbrev, i tilknytning til arbeidsplassen, opplyser Bente Søgaard, seniorrådgiver i YS.

- Dette forslaget skal i første omgang prøves ut i forhold til helsearbeiderfaget, sier hun.

- Dette er en god start, mener YS-lederen.

- Det kan være lurt å gjøre noen erfaringer før det etableres en ordning i full skala. Det er klokt at utprøvingen gjøres innen helsearbeiderfaget, der vi vet at det om kort tid vil være et stort underskudd på kvalifisert arbeidskraft, og der vi i dag har mange voksne med mye realkompetanse, sier Kvalheim.

På jobb med los og losbåtførere

«Vi møtes ved porten til Statoil på Mongstad kl 1915» er beskjeden jeg får fra Knut Egil Dyngeland, losformann på Fedje losstasjon. Jeg er blitt invitert til å bli med ham på jobb, to oppdrag i løpet av natten, og får meg en fin tur med leiebilen i områdene nord for Bergen, før jeg finner hotellet på Lindås.

Tekst og foto: Ingerid Bjercke, leder av STAFO

Dagen begynte med et interessant møte på det Hanseatiske Museum på Bryggen, så jeg blir igjen minnet på hvilken spennende bransjemessig spredning det er på medlemsorganisasjonene i STAFO.

Det er nesten fullmåne på vei opp når jeg møter Knut Egil på parkeringsplassen, og etter at han har sjekket med vekten, at jeg er klarert for å være i området, blir vi hentet av en taxi som tar oss en halvtimes tur til fergeleiet på Sævrøyna.

Der blir vi møtt av losbåten som tar oss et kvarters tid ut i havet til møteplassen for gasstankeren «Greta Korsar». En gang for mange, mange

år siden, var jeg lettmatros på store Wilhelmsenbåter, der vi klatret i losleideren ned og opp til flåten vi sto på når vi malte skutesiden. Det var sist jeg hadde klatret i en slik leder, og altså over 30 år og to nye knær siden. Så jeg må innrømme at jeg hadde litt sommerfugler i magen mens losbåtfører Odd manøvrerte vakkert inn til skutesiden, og jeg ble sendt først i leideren opp til den ventende dekksmannen. Men det gikk som en lek, sikkert påvirket av den «sirkushest-tilbake-i-manesjen»-følelsen som preget denne natten for meg. Vi kom oss opp på broen, og ble tatt vel i mot av den filippinske kapteinen og hans mannskap. Med et solid kaffekrus i hånden fant jeg

meg en utsikts plass på babord side av brua, mens jeg fulgte med på kommunikasjonen mellom kaptein og los, og hadde blikket festet mot en lei med blinkende lykter overalt. Fremme på styrbord baug så vi Mongstad med tusenvis av lys og to karakteristiske gassflammer, og etter en times tid var vi trygt fortøyd ved kai.

Vi ble kjørt til parkeringsplassen, og med beskjeden «jeg ringer deg i firetiden», dro losformannen til en «lugar» i brakkebyen, mens jeg kom meg til hotellrommet og noen få timer på øret.

Det andre oppdraget denne natten begynte som det første. Vi ble hentet

MT Sparto

Gasstankeren
Grete Korsar

av taxi, og så av losbåten, men denne gangen ble vi satt i land på Fedje, der vi ble hentet av en ny taxi og kjørt over øya til helipaden. Jeg får tildelt en overlevingsdrakt og uvandt som det er plundrer jeg litt med å få den på, utenpå alle klærne jeg hadde fra før. Dumt nok ble kameraet lukket godt inne, så bildene blir bare lagret i hodet, men det var en flott opplevelse å fly ut over havet og se alle riggene på Trollfeltet der ute. Vi fant oljetankeren vi skulle lande på, og landingen gikk helt uten problem.

Full fart ut av helikopteret, mange meter akterover dekket og opp på broen... Jeg var fremdeles iført drakten, og var ganske så andpusten da vi kom opp. Denne gangen var kapteinen greker, men kaffebruset var like raskt på plass, og så satte vi fart innover mot Mongstad igjen. MT

Sparto er på 140 000 tonn og med et mannskap på 24. Turen var litt lengre denne gangen, hvilket ikke gjorde meg noen ting, for jeg hadde et adrenalinkick som gjorde at jeg ikke kjente tretthet i det hele tatt. Men så var det en utrolig fin natt denne natten også. Det var nesten vindstille, og helt klart. Tusenvis av stjerner og etter hvert de mange lysene da vi nærmet oss land. Selve tilleggingen til kai tok nesten en time og det med hjelp av tre taubåter og de to fortoyingsbåtene Brask og Bram. Det var ganske så imponerende å følge med Knut Egils ordre til rormann og kaptein og til fem andre fartøyer alle på en gang. Tilslutt var damen vel fortoyed og vi kunne forlate området og innta en bedre frokost og en hyggelig prat på hotellet.

Jeg var med på denne vakten for å være oppdatert på arbeidet som

utføres av losvesenet langs kysten vår. Jeg var jo heldig og fikk maksvær. Tror nok ikke verken lederklatring eller helikoptertur hadde vært like morsomt om jeg hadde opplevd det i det været som har preget norskekysten de siste ukene, og som gjør det mye av året. Jeg kjenner godt til lostjenesten i mine egne hjemmeområder på Hvaler. Og jeg kjenner også godt til at fire fartøyer uten los om bord har gått på grunn i nasjonalparken, eller nær den, bare det siste året.

STAFOs kunnskapsrike medlemmer i Norsk Losforbund og Losbåtførernes Forbund, og deres koordinatører i Losoldermennenes Forening gjør en viktig og helt nødvendig jobb for sikker sjøtransport og ivaretagelse av sårbart miljø langs kysten vår.

Mongstad

YTF-medlem er nominert til årets Osloborger

22. juli har brent seg inn i de fleste, kanskje for bestandig. For bussjåfør Veseljko Bajic var dette dagen da han gjorde om leddbussen til ambulanse og kjørte 15-20 sårede til Legevakta. Nå er han nominert til årets Osloborger sammen med en annen redningsmann.

Tekst og foto: Bente Bolstad/Yrkestrafikkforbundet

Veseljko Bladic

Det er Aftenposten som kårer årets Oslo-borger. "Utmerkelsen deles ut fordi Aften vil anerkjenne enkeltpersoners innsats for byen vår," skriver avisa.

Bussjåfør Veseljko Bajic, som er medlem av YS-forbundet YTF (Yrkestrafikkforbundet), sto på Stortorvet, noen få meter fra Grubbegata, da bomba sprang.

Bussen bølget i lufttrykket, og han forsto raskt at det måtte være en bombe av stort format. Han ventet litt, så kjørte han videre inn i Grubbegata. Her lå en grå sky over hele gata, fram mot der bomba hadde gått av. Ruta videre gikk over mot Akersgata. Her var det helt stopp, og han ba passasjerene stå av. Bajic forteller om et ubeskrivelig kaos, med skadde og døende mennesker, med glass og oppsplintret treverk overalt.

En krigssone

- Det så ut som en krigssone. Så kom en ambulansesjåfør bort og spurte om jeg kunne frakte sårede, og det sa jeg selvfølgelig ja til. Alle ville vel gjort det, sier han.

Det tok en halvtime å finne skadde og få dem inn i bussen. Den ble etter hvert fylt opp med 15-20 sårede, tre-fire av dem lå på gulvet.

Han husker særlig en kvinne som satt helt foran med blodige hender og klær og gråt.

- Jeg har tenkt mye på henne, hadde hun mistet noen, var hun i sjokk? Jeg vet ikke.

- Først var det meningen at jeg skulle kjøre dem til Ullevål, men jeg ble omdirigert til Legevakta. Jeg fikk eskorte av en ambulanse. Så lenge jeg kjørte greide jeg å gjøre jobben min. Men da jeg kom tilbake til trafikkløsløsheten i Unibuss, hadde jeg det ille, sier Veseljko Bajic.

Bildene som kverner i hodet

Normalt er han en rolig person, som ikke får panikk. Men dette var noe utenom det vanlige. Etter hvert kom Leif Arne Myhre, leder i YTF lokalt. De to snakket lenge sammen og Bajic fikk fortalt det han hadde opplevd. Det hjalp litt.

Han valgte å ikke sykmelde seg, og tror i ettertid at det var den beste løsningen.

- Å gå for seg selv og tenke på det som hadde skjedd, ville ikke gjort meg noe godt, sier han. Etter hvert ble det intervju med Dagsrevyen og Aftenposten.

De første ukene kvernet bildene inni hodet hans døgnet rundt. Han så for seg hendelsene, igjen og igjen. Nå går det litt bedre.

- Stem på livredderne

Bajic ble invitert til minnestund i Spektrum, det var også en sterk opplevelse.

Og nå er han nominert til årets Oslo-borger i konkurranse med blant andre ordfører Fabian Stang.

Slik heter det i nominasjonen:

"Harpreet Singh Karir, som kom løpende fra OBOS på Hammersborg torg for å hjelpe til i kaoset minutter etter bombeangrepet. Han er nominert sammen med Veseljko Bajic, som kjørte 37-bussen, og som brått steppet inn som "ambulansesjåfør" og kjørte fra Regjeringskvartalet til Legevakta med skadete mennesker." Bajic har to unge døtre som bor i Sverige. Han måtte vente noen dager til han hadde fått roet seg ned før han turte å fortelle dem hva som hadde skjedd.

YS på IA-konferansen

- Økt yrkesdeltakelse blant arbeidstakere som har fylt 50 år, er den eneste suksesshistorien i IA-avtalen, sa YS-lederen under den nasjonale IA-konferansen.

Tekst og foto: Liv Hilde Hansen

Kvalheim understrekte at IA-avtalens delmål tre, om å forlenge yrkesaktiviteten etter fylte 50 år med seks måneder, er like viktig som å redusere sykefraværet og å få flere personer med redusert funksjonsevne ut i jobb.

- Arbeidet med å redusere sykefraværet må gå hånd i hånd med seniorpolitiske tiltak. Det dreier seg ikke bare om å redusere sykefraværet, slik som vi ofte kan få inntrykk av, sier Kvalheim og viser til dagens medieoppslag om at sykefraværet er uendret etter ti år med IA-avtalen. I både Dagens Næringsliv og Aftenposten forteller ledelsen i bedriften Bravida at de har sagt opp IA-avtalen, med velsignelse fra de tillitsvalgte, fordi den ikke har noen effekt på sykefraværet.

- Det er synd at ikke flere virksomheter har konkrete, seniorpolitiske mål, for her er det mulig med umiddelbar suksess. Ikke alt for store investeringer kan gi svært positive resultater, sier YS-lederen.

- Trenger alle hender

Norsk seniorpolitisk barometer, som SSP (Senter for seniorpolitikk) har tatt initiativ til, viser at både arbeids glede og følelsen av å mestre på jobb bare øker med alderen.

- For hver enkelt av oss står opplevelsen av at vi fortsatt har noe å bidra med på arbeidsplassen sentralt, selv om vi har passert en viss alder, sier Tore Eugen Kvalheim og understreker at landet trenger all arbeidskraft som kan skaffes.

- Vi trenger alle hender i arbeid. Vi blir færre yngre og flere eldre til å holde produktiviteten og velferden oppe på dagens nivå. Det er avgjørende at vi jobber lenger.

Om å sikte rett

YS-lederen trakk også frem den såkalte Gjensidigesaken, og at denne står i motsetning til Regjeringens politiske ambisjoner om at vi skal jobbe lenger. Høyesterett slo i juni i år fast at Karin Haare-Johansen (68) ikke får fortsette i jobben i Gjensidige etter fylte 70 år. Haare-Johansen er medlem av Finans-

forbundet (YS). Så godt som samtlige 45 tusen årsverk i finansnæringen er omfattet av den samme tjenstepensjonsordningen som Karin Haare-Johansen.

- Gjensidigesaken viser at der det er bedriftsinterne aldersgrenser på 67 år kan man si opp seniorer. Dette henger ikke sammen med Regjeringens politiske ambisjoner, sa Kvalheim med klar adresse til to av tilhørerne på første benk under den nasjonale IA-konferansen: Arbeidsminister Hanne Bjurstrøm og fornyingsadministrasjons- og kirkeminister Rigmor Aasrud.

- Jeg får uttrykke det som de som vasker toalettene på Gardermoen: Det gjelder ikke bare å sikte høyt, men også å sikte rett, sa YS-lederen til lun humring fra salen.

EN NY OG MODERNISERT ARBEIDSTVISTLOV

Regjeringen har foretatt en grundig gjennomgang av arbeidstvistloven og legger frem forslag om en ny og moderne lov. Et viktig siktemål er å gjøre det lettere å finne fram i loven for uerfarne brukere. Dersom forslaget blir behandlet av Stortinget i høst, vil den nye loven tre i kraft fra årsskiftet.

Av arbeidsminister Hanne Bjurstrøm

Regjeringen fremmet i statsråd 24. juni 2011 en lovproposisjon med forslag til en ny og modernisert arbeidstvistlov. Loven vil erstatte arbeidstvistloven av 1927. I tillegg til en teknisk og språklig modernisering av loven har prosessreglene for Arbeidsretten gjennomgått en grundig modernisering og oppdatering, både på grunnlag av den nye tvisteloven og på grunnlag av rettspraksis fra Arbeidsretten.

Arbeidstvistloven er en viktig lov for norsk arbeidsliv. Den gir regler om tariffavtalers form, innhold og rettsvirkninger, og den inneholder regler for løsning av både interesselvister og rettstvister, herunder bestemmelser om Arbeidsretten og meklingsinstitusjonen. Gjeldende arbeidstvistlov, som er fra 1927 og i hovedsak bygger på vår første arbeidstvistlov fra 1915, har vært en slitesterk lov. Loven har fungert bra, og det har ikke vært mange omfattende endringer i årenes løp. Der loven har vært taus, har partene løst dette ved å utfylle sine tariffavtaler. Det tidligere Arbeidsrettsrådet la i 1996 frem en innstilling om prinsipper for en ny arbeidstvistlov hvor omfattende materielle lovendringer ble drøftet. Etter lange og til dels opphetede diskusjoner ble det imidlertid besluttet ikke å videreføre forslagene. Det var også få materielle endringer det bredt partssammensatte Stabelutvalget foreslo da det gjennomgikk loven i sin innstilling i 2001.

Likevel, den gamle loven bærer preg av at den snart er hundre år. Språket er gammelmodig, og titler og begreper er ikke kjønnsnøytrale. Gjennom de siste 40-50 år har dessuten arbeidslivet endret seg, ved at det er kommet til mange flere organisasjoner. Særlig nye og mer uerfarne brukere synes at det er vanskelig å finne frem i den

gjeldende arbeidstvistloven, og at det er mange spørsmål loven ikke gir svar på.

Det er på denne bakgrunn foretatt en teknisk og språklig modernisering av loven. Et sentralt hensyn har vært å gjøre loven mer pedagogisk og oversiktlig, og dermed lettere tilgjengelig. Dette er blant annet gjort gjennom en ny lovstruktur som bedre avspeiler prosessen med inngåelse og revisjon av tariffavtaler. Med et språk som er mer i tråd med dagens språkbruk vil loven bli lettere å forstå, og titler og begreper i loven er gjort kjønnsnøytrale. Vi får nå en riksmekler, samt et korps av kretsmeklere og særskilt oppnevnte meklere. Den nye arbeidstvistloven blir også teknologinøytral, slik at elektroniske kommunikasjonsformer kan tas i bruk etter hvert som de tekniske forholdene ligger til rette for det. Loven er også forenklet, ved at bestemmelser i 1927-loven som ikke har noen praktisk betydning, er tatt ut. Dette gjelder for eksempel bestemmelsen om riksmeklerens adgang til å koble avstemninger over meklingsforslag.

Det er også gjort enkelte endringer som følge av avtale- og rettspraksis. I kapitlet om mekling er det blant annet tatt inn mer utdypende bestemmelser om plassoppsigelse, dvs. den oppsigelse av arbeidsforholdet som skjer ved arbeidskonflikt. Samtidig er det lagt stor vekt på å opprettholde partenes avtalefrihet.

Prosessreglene for Arbeidsretten i gjeldende arbeidstvistlov kopierte i noen grad bestemmelser i den gamle tvistemålsloven, som nå er erstattet av en ny tvistelov. Vi har gått igjennom den nye tvisteloven og sett på hvilke bestemmelser der som det er nødvendig eller ønskelig å ta inn i

den nye arbeidstvistloven. Et viktig siktemål har vært å bidra til å effektivisere saksavviklingen for Arbeidsretten, og på dette grunnlag er det foretatt en tilpasning til enkelte av tvistelovens frist- og saksbehandlingsregler, og det er tatt inn nye regler om stansing og rettsforlik.

Videre er enkelte prosessbestemmelser endret slik at de er i samsvar med gjeldende rett slik den har utviklet seg gjennom Arbeidsrettens praksis. Dette gjelder blant annet bestemmelserne om partshjelp og sakskostnader.

Arbeidslivets parter er sentrale på dette rettsområdet, og hovedorganisasjonene har sammen med Arbeidsrettens leder og Riksmeklingsmannen deltatt i arbeidet gjennom en referansegruppe, og vi har hatt et godt samarbeid gjennom hele prosessen. Referansegruppen fikk seg forelagt lovutkast som deretter ble diskutert i møter, justert og deretter drøftet på ny i flere omganger. Et høringsforslag ble så sendt ut på bred høring, og det kom inn mange gode og konstruktive innspill til departementet. Også andre gode krefter, både dommere og professorer, har bidratt med innspill og korrektiver.

Dersom lovproposisjonen blir behandlet i Stortinget i høst, kan den nye loven tre i kraft fra 1. januar 2012. For meg har det vært viktig at den nye arbeidstvistloven er mer oversiktlig, lettfattelig og enklere å finne frem i. Dermed blir den lettere å bruke også for nye og kanskje uerfarne brukere. Jeg synes vi har fått til dette uten å trå i partenes bed, og uten at partenes avtalefrihet er svekket, og jeg håper at den nye loven blir like slitesterk som den gamle.

NYTT FRA STAFO OG YS

Rune Bloch-Hansen ble i oktober valgt til ny leder i Signal- og Teleteknikernes Forening. Rådgiver Paul Pedersen representerte STAFO på landsmøtet.

Elisabeth Juel Ramos ble i november valgt til ny leder i STAFO SHT (Statens Havarikommisjon for Transport). STAFO-lederen deltok på årsmøtet.

STAFOs leder har de siste månedene deltatt på styre og medlemsmøter i: STAFO-laget ved Kunsthøyskolen i Oslo, Postansattes Landsforening, Skipskontrollens Forening, Norsk Losforbund, Losbåtførernes Forbund, Museumsansattes Forening (Oslo, Lillehammer, Bergen, Trondheim, Stiklestad), Personalforeningen i Norges Blindeforbund.

Rådgiver Paul Pedersen har foredratt på felles kurs for Fiskeri- og Forskningsansattes forening, og Meteorologiske Tjenestemenns Landsforening.

Inger Lise Rasmussen ble i november gjenvalgt som leder i YS-forbundet Negotia.

Solveig Hvidsten Dahl ble i november gjenvalgt som leder i Norsk Skolelederforbund.

YS representantskap valgte i november følgende hovedsatsingsområder for 2012:

Næringspolitikk og verdiskaping
Inkluderende Arbeidsliv
Synlighet, vekst og politisk slagkraft

Ebbas hjørne

Lege Ebba Wergeland har i rundt førti år skrevet bøker, artikler og debattinnlegg om arbeidsmiljø og andre forhold som vedkommer arbeidslivet. Nå er bortimot hundre av disse tekstene samla på nettstedet "Ebbas hjørne" – og det vil komme flere, både av gamle godbiter og av ny produksjon.
www.ebbawergeland.no

Elisabeth Borthen er årets tillitsvalgt i STAFO

Under årets Representantskapsmøte på Gardermoen, ble Elisabeth Borthen utnevnt til årets tillitsvalgt i STAFO. Elisabeth er leder for Fiskeri og Forskningsansattes Forening som organiserer ansatte i Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet. Hennes arbeidsområde er fiskeriforvaltning og kontroll av ressursene i havet. Hun er 53 år har to, snart voksne, barn, og bor i Bergen.

Med slagordet "det er ingen problemer - bare utfordringer" har hun tatt ansvaret for vel 200 medlemmer på en forbillig måte. Hun satser på samarbeide med ledelsene i stedet for konfrontasjoner, for på den måten å oppnå bedre resultater for alle.

Medlemmene i FFF sier at de føler seg sett av Elisabeth. Det understrekes ved at da STAFOs ledelse ba om forslag på årets tillitsvalgt, kom det tre forskjellige forslag på Elisabeth, fra tre vidt forskjellige steder i hennes ansvarsområde.

Elisabeth er også et kreativt og engasjert medlem av STAFOs sentralstyre.

Leder av FFF, Elisabeth Borthen ble utnevnt til årets tillitsvalgt 2011

YS tilbyr medlemmene "grønn" strøm gjennom sin spotavtale med Gudbrandsdal Energi.

Strøm til innkjøpspris

Avtalen innebærer at YS-medlemmene får kjøpt strømmen til innkjøpspris pluss merverdiavgift. I tillegg kommer det et årlig fastbeløp på 199 kroner som faktureres hver måned.

Fornybar energi

Strømmen du kjøper fra Gudbrandsdal Energi vil ha status fornybar og forbruket til den enkelte vil bli dokumentert. Dermed er du sikret at en tilsvarende mengde og type strøm, vil bli produsert som vannkraft.

Bensinkort

Som medlem i YS får du fra første kilometer:

- 50 øre rabatt pr liter drivstoff - på pumpepris!
- 20 prosent på bilvask!
- 15 øre rabatt pr liter på fyringsolje!
- Du kan velge din egen PIN-kode!*

Spørsmål vedr. YS medlemsfordeler stilles til:

Heidi Briskodden, heidi.briskodden@ys.no, tlf. 92688339 eller

Tore Holme, tore.holme@ys.no, tlf. 91123413

YS har følgende samarbeidspartnere:

Forsikring for YS-medlemmer

- YS innbo
- YS reise
- YS gruppelevsforikring
- YS familieulykke
- Skadeforsikringer med inntil 32% YS-rabatt

Bank for YS-medlemmer

- De beste vilkårene Gjensidige Bank kan tilby
- Sparing og pensjon – på konto og i fond

For unge YS-medlemmer

Bilforsikring med 15% tilleggs rabatt for deg under 30 år
Startpakken, en gunstig forsikringspakke for unge voksne
BSU-konto i Gjensidige Bank med 4,45% rente

Mer informasjon om YS medlemsfordeler finner dere www.ys.no

YS medlemskort

Medlemskort og betalingskort i ett!

YS tilbyr deg medlemskort, med eller uten MasterCard. Du kan oppgradere ditt medlemskort med MasterCard uten at det koster noe ekstra.

- Medlemsfordeler med Mastercard
- Høy sparerente fra første krone
- Gunstig kredittreserve
- Kan brukes i hele verden
- Gebyrfrie varekjøp
- Gebyrfri nettbank
- Ingen årsavgift

American Express

- Opptjen EuroBonus Ekstrapoeng* på alt du kjøper
- Dra raskere på din drømmereise
- Ingen medlemsavgift det første året, deretter kr 90 i året
- 1 000 EuroBonus Ekstrapoeng ved kontooppretelse
- 10 EuroBonuspoeng per kr 100 belastet kortet
- Reiseforsikring og kjøpsforsikring

Telefoni

- Som YS-medlem får du rabatter på:
- Fasttelefon
- Internett/bredbånd
- Bredbåndstelefonti

Leiebil

YS og Avis Bilutleie har inngått en avtale på leiebiltjenester. Avtalen gjelder i Norge. Avtalen gjelder for alle YS -medlemmer, med gyldig medlemskap, og avtalen kan benyttes i tjeneste eller privat.

Ring Avis Reservasjonskontor på tlf. 815 33044. Husk å oppgi YS sitt AWD nr.

X199101(Rabattnummer) ved telefonhenvendelse.

Thon Hotell
Ny medlemsavtale. Mer informasjon kommer etter hvert.

Nordic Choice Hotels

Tilbudet gjelder alle ukedager og hele året. Som YS-medlem får du:

- 20 prosent rabatt på Nordic Choice Hotels i Norge
- 10 prosent rabatt i Sverige, Danmark og de Baltiske stater

Rabattene er gjeldende på alle romkategorier basert på tilgjengelighet. Avtalen har en dynamisk struktur, noe som medfører at tidligere bestilling eller bruk av hotellene i perioder med lavt belegg gir de laveste priser. Prisene omfatter rom + frokost.

Ved bestilling må alltid **Kunde ID 65 233** oppgis. Dette gjelder også ved kjøp ved hotellrom direkte på det enkelte hotell.

Carl Terje Strømberg svarer på spørsmål.

Juss i hjemmet

**Advokat Strømberg treffes på mobiltelefon 951 68 448 eller på e-post: advokat@stromberg.no
Husk å oppgi at du er medlem i STAFØ!**

Spørsmål:

Min far døde for mange år siden uten at jeg, som den eneste av mine søsken ikke mottak arv. Kan slike krav bli foreldet?

Svar:

Hovedregelen etter den norske arveloven er at retten til å kreve arv faller bort når arvingen ikke gjør den gjeldende innen 10 år etter at arvelateren døde. Regelen gjelder både for arvinger etter loven og etter testament, og den gjelder både der boet har blitt offentlig og privat skiftet. Det er videre en objektiv foreldelsesregel, det vil si at bortfall skjer uavhengig av om arvingen var klar over sin rett til å kreve arv eller ikke. For å avbryte foreldelse må arvingen melde arvekravet til den Tingretten som har boet, eller kreve offentlig skifte hvis boet ikke tidligere er avsluttet, eller reise søksmål mot de som har fått eller vil få arven. Foreldelse kan også forhindres ved at alle øvrige arvinger godkjenner arvekravet før fristen er ute.

Spørsmål:

Jeg klarer ikke å bli enig med min tidligere mann om delingen. Hva gjøre vi da?

Svar:

Hvis dere ikke klarer å enes om verdier og fordeling privat, kan dere gå veien om offentlig skifte for domstolene, eller eventuelt søksmål. Den som begjærer offentlig skifte må stille sikkerhet for skiftebehandlingen, men summen deles på begge ved sluttføring. Man kan for øvrig ikke gifte seg på nytt før man har skiftet ferdig privat, eller har åpnet offentlig skifte.

Spørsmål:

Hva kreves for at en eiendom skal være odelsgård?

Svar:

En odelsgård er en landbrukseiendom som har mer enn 25 dekar fulldyrka jord eller mer enn 500 dekar produktiv skog. I tillegg til å være stor nok må også eiendommen ha vært i slekta i mer enn 20 år.

Spørsmål:

Hva betyr det at vi har felleseie?

Svar:

Hvis dere ikke ved ektepakt har avtalt at verdier skal holdes utenfor deling, så har du det man kaller felleseie. Felleseie betyr ikke at ektefellene eier eiendelene sammen, men kun at verdiene av eiendelene ikke skal holdes utenfor delingen ved et skifte.

Under ekteskapet kan gjenstander som er felleseie tilhøre den enkelte ektefelles rådighetsdel fullt ut som såkalt eneeie, men gjenstandene kan også være i sameie dersom disse er anskaffet i fellesskap.

Spørsmål:

Jeg synes min manns krav om skjevdeling ikke er rettferdig. Kan han ha krav på det?

Svar:

Verdier i behold innenfor felleseiet som stammer fra før ekteskapet, fra arv eller fra gave, kan kreves holdt utenfor delingen. Dette kalles skjevdeling. Vilåret er likevel at verdiene kan sies å være i behold og klart kan føres tilbake til fra før ekteskapet, fra arv eller fra gave. Skjevdeling må kreves, og dommeren foretar ikke skjevdeling om ikke du fremmer krav om det. Dersom skjevdeling fører til et åpenbart urimelig resultat, kan retten nekte en part å skjevdele midler som fortsatt er i behold fra før ekteskapet, fra arv eller fra gave. Typisk ved lengre ekteskap, hvor den ene ektefelle går ut av ekteskapet med en betydelig svakere økonomi enn den andre. Dette er en skjønnsmessig vurdering der man gjerne også ser på skifteoppgjøret og resultatet for den enkelte ektefelle under ett.

STAFO-KRYSSORD 4 -11

Krasj	Losse Gutte navn	↘	Måle- enhet Lakke	↘	Sjy	Drikk	↘	Korn- bandet	Dum	↘	Flate- mål	Rele- vans Gutte navn	↘	Lege	↘	Opp- kvikke Titte- skap	↘	Toppen
↳									Hode- plagg									
Pike navn						Rapport								Nøling				
Man			Farlig						Hermod © 355 12-2011		Grøsse Forned- re					Eiend. pron. Opp- drett		
Lumpen	Tall fork.		Rett I tu			Gass								Dyrelyd				
↳					Spiss Kurio- sitet				Buss						Trasig			
Pirat						Knippe		Lei Hukomm- else				Retning				Tall		
Om- komme	Upar- tisk		Innfall						Titte- skap					Skift				Engelsk by
↳									Rusle	Gutte navn						Skur Skral		
Pynt		Plass	Korrekt Termin							Lege fork.		Forlik						Anligg- ende
↳						Polit- parti	Rakk							Plagg				
Instruk- tør							Nynorsk pron.		Klinge							Geledd		
Tall				Gretten						Lever						Red- skap		
Lute										Os						Spiste		
↳				Lever	Lov- prise	Bringe Pike navn			Person. pron.					Ser- moni				Kjempe Tekke
Rive ned							Litt Euro- peer				Redsel							
Retning		Kanskje 500									Harse- las					Bøyet Rygg		
↳				Engelsk tittel				Rike								Kon- flikt		
				Best					Løyer			Stilne						

1. Premie: 10 FLAX-LODD
3 premier à ett FLAX-LODD

Fyll ut kupongen og send kryssordet til:
STAFO-nytt, postboks 9038, Grøndland
0133 OSLO, innen **1. februar 2012.**
post@stafo.no

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr. .... Sted: .....

STAFO-organisasjon: .....

BEconomique
NORGE P.P. PORTO BETALTAvsender:
STAFO
Postboks 9038, Grønland
0133 OSLO**HUSK Å MELDE ADRESSEFORANDRING**

gjensidigebank.no

GJENSIDIGE

NORGES BESTE HØYRENTTEKONTO

Dine Penger
15.11.2011

Få mer ut av sparepengene dine!

Oppretter du høyrentekonto hos oss nå, får du sparerente på 3,65%*).

Ring oss gjerne på 03100 hvis du lurer på noe eller se gjensidige.no/ys.

*) Rentebetingelser pr. 15.11.2011. Renten gis på hele beløpet ved innskudd over 100 000 kroner og kontoen har fire bebyrfrie uttak per år.